

Handreiking Omgevingsverordening

Handreiking Omgevingsverordening provincie Utrecht
voor gemeenten

september 2025

Inhoud

Handreiking Omgevingsverordening	1
Inleiding	3
Het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving	3
Deel 1: Leeswijzer.....	4
1.1 Regels in de Omgevingsverordening	4
1.2 Voorbereidingsbesluit met voorbeschermingsregels.....	7
1.3 Toepassing van de OVG.....	8
1.4 Flexibiliteit in de regels	13
Deel 2: Samenwerking gemeenten - provincie Utrecht	15
2.1 Samenwerkingsafspraken in de regio.....	15
2.2 Bij welke gemeentelijke plannen wil de provincie betrokken worden?	15
2.3 Omgevingsoverleg	18
2.4 Snelscan provinciale regelgeving	18
2.5 Informatiedeling.....	19
Bijlage 1: Snelscan provinciale regelgeving	21

Inleiding

Voor je ligt de handreiking Omgevingsverordening provincie Utrecht. Deze handreiking is opgesteld om gemeenten wegwijs te maken in de opzet van de Omgevingsverordening (hierna: OVG) en een beeld te schetsen van de onderlinge samenwerking en van gemeentelijke plannen en initiatieven waarbij provincie Utrecht graag betrokken wil worden.

De OVG is een complex geheel aan regels waarmee de provinciale belangen uit de provinciale Omgevingsvisie juridisch worden geborgd.

In het eerste deel van dit document willen wij je wegwijs maken in de opbouw van de OVG; dit is de leeswijzer. Wij maken inzichtelijk uit welke verschillende soorten regels de OVG bestaat, hoe je kunt beoordelen of een omgevingsdocument aan de OVG voldoet en waar je welke regelgeving kunt vinden.

Ook kan het een leidraad zijn voor het vroegtijdig signaleren van onderdelen van een plan, die in strijd zijn met provinciale regelgeving. Door deze onderwerpen tijdig inzichtelijk te maken, kunnen oplopende proceduretijden later in het planvormingsproces zoveel mogelijk worden voorkomen.

In het tweede deel van de handreiking gaat over samenwerking. Hoe doen we dat en welke plannen wil de provincie graag bespreken?

Graag willen wij benadrukken dat de leeswijzer geen vervanger is voor de OVG. De digitale OVG (met bijlagen en toelichting) in het Digitaal Stelsel Omgevingswet is de rechtsgeldige tekst. Dit document is alleen een hulpmiddel bij het opstellen van omgevingsdocumenten. Bij vragen of twijfel over de toepassing en interpretatie van de verordening is overleg met de provincie aan te raden.

Het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving

De ambities en beleidskeuzes van de provincie zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie provincie Utrecht (hierna: Omgevingsvisie of visie). Met zeven beleidsthema's geven we richting aan de ontwikkeling en de bescherming van onze gezonde en veilige leefomgeving:

- stad en land gezond;
- klimaatbestendig en waterrobuust;
- duurzame energie;
- vitale steden en dorpen;
- duurzaam, gezond en veilig bereikbaar;
- levend landschap, erfgoed en cultuur; en
- toekomstbestendige natuur en landbouw.

Aan deze thema's zijn provinciale belangen gekoppeld. In de OVG zijn deze belangen samen met de wettelijke taken juridisch geborgd; zie de provinciale belangen in de Omgevingsvisie en algemene toelichting van de OVG. Bij verschillende onderwerpen wordt de visie verder uitgewerkt in programma's. Op enkele plekken in de verordening wordt (met een link) verwezen naar deze programma's. In deze programma's staan soms aanvullende regels waaraan moet worden voldaan. Denk aan het Provinciaal Programma Wonen en Werken.

Uitgangspunt is om de visie elke vier jaar te herzien. Bij de verordening wordt uitgegaan van een jaarlijkse wijziging. Bij de programma's wisselt de periode waarin een herziening plaatsvindt. Alle documenten komen met participatie tot stand en worden volgens de wettelijke vereisten ter inzage gelegd. In deze periode kan een zienswijze worden ingediend.

Let op: De Omgevingsvisie, -verordening en enkele programma's zijn digitaal beschikbaar via het Omgevingsloket; alleen hier zijn de juridisch geldende versies beschikbaar.

Deel 1: Leeswijzer

1.1 Regels in de Omgevingsverordening

In de OVG zijn per thema regels opgenomen die ervoor moeten zorgen dat gemeentelijke besluiten voldoen aan het provinciale beleid. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in drie verschillende typen van regels:

1. Instructieregels voor gemeenten en waterschappen
2. Omgevingswaarden voor provincie Utrecht
3. Direct werkende regels (inclusief de algemene regels) voor iedereen

In de onderstaande alinea's leggen we de verschillende typen regels uit.

Ad 1 Instructieregels

Instructieregels zijn regels waarmee de provincie bestuursorganen van gemeenten en waterschappen instrueert hoe ze hun taken of bevoegdheden moeten uitvoeren. Dit betekent dat gemeenten alleen die instructieregels in hun plannen moeten verwerken die aan hen gericht zijn. Omgevingsplannen en omgevingsvergunningen zijn altijd gebonden aan instructieregels. De instructieregels kunnen gaan over de inhoud, toelichting of motivering van een omgevingsplan dat een bestuursorgaan op grond van de Omgevingswet kan inzetten.

Voorbeeld van een instructieregel:

Artikel 4.1 Instructieregel bereikbaarheid

2. De motivering van een omgevingsplan bevat:
 - a. een beschrijving van het aantal verplaatsingen die deze nieuwe ontwikkelingen tot gevolg hebben;
 - b. een beschrijving van de wijze waarop het plangebied wordt ontsloten voor de verschillende vervoerwijzen;
 - c. een analyse of er door het aantal verplaatsingen knelpunten op het omliggende (regionale) verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerwijzen kunnen ontstaan; en
 - d. een analyse of de bereikbaarheid door de beoogde ontwikkelingen verslechtert en of de reistijd significant toeneemt.

Het is dan ook van belang dat in de toelichting van het omgevingsplan wordt opgenomen:

- Welke instructieregels op het gebied van toepassing zijn;
- Hoe de gemeente in het gebied met het provinciale belang dat de instructieregel beoogd te beschermen is omgegaan en welke afwegingen daarbij zijn gemaakt om te voldoen aan de regelgeving.

Bij het formuleren van alle instructieregels heeft de provincie gezocht naar zo veel mogelijk afwegingsruimte voor gemeenten.

Er zijn drie soorten instructieregels:

1. Betrekken bij: de gemeente heeft veel afwegingsruimte bij de doorwerking van dit soort instructieregels.
2. Rekening houden met: de gemeente moet rekening houden met de instructieregel, maar kan hiervan gemotiveerd afwijken.
3. In acht nemen: van dit type instructieregel mag niet worden afgeweken.

Voor het opstellen van een omgevingsplan(swijziging) of Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (Bopa) zijn vooral de instructieregels van groot belang. De plannen moeten voldoen aan de regels in de OVG en gemotiveerd moet worden hoe de relevante instructieregels doorwerken in deze plannen.

Ad 2 Omgevingswaarden

Het tweede type regel is de omgevingswaarde. Omgevingswaarden zijn normen die de gewenste staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving voor een bepaald thema vastleggen. De normen zijn zelfbindend en gelden dus voor de provincie zelf. Vaak wordt voor zo'n thema een programma gemaakt. Normen kunnen via instructieregels ook doorwerken richting waterschap of gemeenten.

In de Omgevingswet is vastgelegd dat de provincies omgevingswaarden moeten vaststellen voor regionale waterkeringen; en de gemiddelde overstromingskans per gebied.

Naast deze twee verplichte omgevingswaarden heeft provincie Utrecht op dit moment geen andere omgevingswaarden vastgesteld.

Ad 3 Direct werkende regels

Het derde regeltype is de direct werkende regel. De direct werkende regels gelden voor alle burgers en bedrijven en specifiek voor degene die een bepaalde activiteit verricht. Deze regels worden niet overgenomen in de omgevingsplannen. Het gaat om:

- a. Algemene regels;
- b. Specifieke zorgplichten;
- c. Verboden, geboden, maatwerkvoorschriften, specifieke eisen en vrijstellingen; en
- d. Vergunningplichten, meldings- en informatieplichten, specifieke (aanvraag)vereisten en vrijstellingen.
- e. Beoordelingsregels

Iedereen moet hier aan voldoen bij de uitvoering van activiteiten. Dit betekent dat het in verband met de uitvoerbaarheid van plannen aan te raden is om in omgevingsplannen rekening te houden met deze direct werkende regels.

Voorbeeld:

Volgens **artikel 4.14** in de OVG mag er in het beperkingengebied beheer provinciale weg zonder vergunning geen nieuwe uitweg op het provinciale weg worden gerealiseerd. Het is daarom aan te bevelen om bij het opstellen van het omgevingsplan al te inventariseren of een bepaalde vergunning bij uitvoering van het omgevingsplan kan worden verkregen, omdat het omgevingsplan zonder die vergunning niet uitvoerbaar is.

a. Algemene regels

Algemene regels kunnen wat zeggen over de verordening zelf en de werking ervan of kunnen betrekking hebben op de uitvoering van activiteiten en procedures. Ook bepaalde overgangsregelingen kunnen hieronder vallen.

Dit type regels vind je met name in hoofdstuk 1 en 10 van de verordening.

Voorbeeld van een algemene regel:

Artikel 1.4 Schakelbepaling

1. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder een omgevingsplan mede verstaan:
 - a. een projectbesluit; en
 - b. een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

b. Specifieke zorgplichten

De Omgevingswet bevat een algemene zorgplicht. Dit betekent dat overheden, bedrijven en burgers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde leefomgeving. Provincie Utrecht heeft daar specifieke zorgplichten aan toegevoegd.

Voorbeeld van een specifieke zorgplicht:

Artikel 3.11 Specifieke zorgplicht grondwater

1. Degene die in een Grondwaterbeschermingszone een activiteit uitvoert en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de bescherming van het grondwater in verband met de winning daarvan voor menselijke consumptie, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. De zorgplicht houdt in ieder geval in dat, wanneer er sprake is van een direct optredende of dreigende verontreiniging van het grondwater, gedeputeerde staten onmiddellijk op de hoogte worden gesteld.

c. Verboden, geboden, maatwerkvoorschriften, specifieke eisen en vrijstellingen

Activiteiten zijn soms verboden of vrijgesteld en moeten soms op een bepaalde manier uitgevoerd worden.

Voorbeeld van een specifieke eis:

Artikel 4.44 Eis tijdelijk verwijsbord evenement

1. Met het oog op een veilig en doelmatig gebruik van de weg zijn tijdelijke verwijsborden alleen kort vóór en tijdens een evenement aanwezig.
2. De borden zijn niet groter dan 1 meter bij 1 meter.
3. De borden worden binnen 24 uur na afloop van het evenement verwijderd.
4. Er worden niet meer dan 2 borden bij elkaar op een locatie aangebracht.
5. De borden worden geplaatst in de onverharde buitenberm op een afstand van minimaal 2,5 meter uit de kant van de verharding.

d. Vergunningplichten, meldings- en informatieplichten, specifieke (aanvraag)vereisten en vrijstellingen

Voor de uitvoering van activiteiten geldt soms een vergunning-, meldings- of informatieplicht. Hier kunnen specifieke eisen aan verbonden zijn. Sommige activiteiten zijn daarvan vrijgesteld.

Voorbeeld van vrijstelling van een vergunningplicht:

Artikel 6.51 Vrijstelling vergunningplicht flora- en fauna-activiteit bij specifieke diersoorten

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet gelezen in samenhang met artikel 11.54, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor de soorten, genoemd in de bijlage X Uitzondering vergunningplicht andere soorten, als de activiteit nodig is:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, met inbegrip van het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchtvaartterreinen, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer; of
- e. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

e. Beoordelingsregels

Een beoordelingsregel geeft aan onder welke voorwaarden het bevoegd gezag de vergunning kan verlenen of weigeren. Het is daarmee een bijzonder type regel. Het geeft instructie aan het bevoegd gezag. Ook levert het de aanvrager van een vergunning informatie op over wat wel en niet mag, omdat de regel duidelijk maakt waaraan een omgevingsvergunning wordt getoetst.

Voorbeeld van een beoordelingsregel:

Artikel 4.30 Beoordelingsregel omgevingsvergunning borden en vergelijkbare objecten

Een aanvraag om een omgevingsvergunning wordt in ieder geval geweigerd als:

- a. niet voldaan wordt aan Artikel 4.9, tweede lid, sub h;
- b. er sprake is van commerciële aanduidingen;
- c. het object in zichthoeken komt te staan;
- d. het object botsgevaarlijk is;
- e. het object bevestigd wordt aan wegmeubilair.

Voor de uitvoerbaarheid van het omgevingsplan is het van belang om rekening te houden met de direct werkende regels.

1.2 Voorbereidingsbesluit met voorbeschermingsregels

Behalve de regels in de OVG kan de provincie ook regels opleggen via het Voorbereidingsbesluit (VBB); de zogenaamde voorbeschermingsregels. Een Voorbereidingsbesluit wijzigt direct na inwerkingtreding het betreffende omgevingsplan. Het voegt de voorbeschermingsregels rechtstreeks toe aan het omgevingsplan. Hiermee voorkomt de provincie dat er ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden, omdat bepaalde (vaak nieuwe) instructieregels nog niet verwerkt zijn in het omgevingsplan. Het zijn altijd direct werkende regels en ze gelden dus voor iedereen. Voorbeschermingsregels bevriezen de bestaande situatie en verbieden in het omgevingsplan toegelaten activiteiten. Hierdoor is het niet meer mogelijk bepaalde activiteiten uit te voeren; ook overgangsrecht vervalt.

Voorbeeld: voorbeschermingsregels voor de zogeheten 'Geitenstop' (uit het VBB):

Artikel 3.1 Verbod geitenhouderijen

1. Het is verboden om:

- a. een geitenhouderij te vestigen of een bestaande geitenhouderij uit te breiden;
- b. een agrarisch bedrijf geheel of gedeeltelijk om te schakelen naar een geitenhouderij;
- c. het aantal geiten dat wordt gehouden uit te breiden;
- d. de oppervlakte van een dierenverblijf voor geiten te vergroten, tenzij het vergunde of het aantal gemelde geiten aantoonbaar niet toeneemt; en
- e. bouwwerken en gronden tijdelijk te gebruiken voor een geitenhouderij.

Totdat Artikel 8.4 Instructieregel geitenhouderij (OVG) is verwerkt in een gewijzigd Omgevingsplan van de gemeente en er geen 'oude' mogelijkheden benut kunnen worden, blijven de voorbeschermingsregels uit het Voorbereidingsbesluit van kracht.

Provinciale Staten kunnen op elk moment voor één of meerdere locatie(s) een voorbereidingsbesluit nemen. Dit kan gelden voor één specifieke gemeente, meerdere gemeenten of voor alle gemeenten in de provincie. Denk bijvoorbeeld aan voorbeschermingsregels voor het UNESCO Werelderfgoed die alleen gelden voor de gemeenten waar werelderfgoed aanwezig is.

Volgens de Omgevingswet vervalt een voorbereidingsbesluit na anderhalf jaar, tenzij er binnen die tijd instructieregels over de betreffende onderwerpen bekendgemaakt zijn. In dat geval vervallen de voorbereidingsregels pas op het moment dat een omgevingsplan aangepast is aan deze instructieregels en in werking treedt (of de rechter het besluit tot wijziging van het omgevingsplan vernietigt).

In dit geval zijn de voorbeschermingsregels (in het VBB) en de (nieuwe) instructieregels (in de OVG) gelijktijdig in werking getreden op 1 januari 2024. Als een gemeente alle voorbeschermingsregels heeft verwerkt in het omgevingsplan, trekt de provincie het voorbereidingsbesluit voor die gemeente in.

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet gelden er voor alle gemeenten voorbeschermingsregels: zie het Voorbereidingsbesluit.

Let op: In de Interim omgevingsverordening waren de voorbeschermingsregels uit het VBB in de verordening opgenomen. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het wettelijk verplicht deze regels in een apart voorbereidingsbesluit op te nemen.

1.3 Toepassing van de OVG

In deze paragraaf leggen we uit hoe de regels in de OVG moeten worden toegepast.

Welke besluiten moeten voldoen aan instructieregels in de OVG?

Behalve het omgevingsplan moeten ook de projectbesluiten en Omgevingsvergunningen voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit voldoen aan de instructieregels. Dit wordt aangegeven in de schakelbepaling.

De schakelbepaling is opgenomen in artikel 1.4 van de OVG:

Artikel 1.4 Schakelbepaling

1. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder een omgevingsplan mede verstaan:

- a. een projectbesluit; en
- b. een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Toepassing van de instructieregels

Via 'Regels op de kaart' in het Omgevingsloket kun je de geldende regels voor jouw plangebied opvragen. 'Regels op de kaart' maakt deel uit van het Digitale Stelsel voor de Omgevingswet (hierna: DSO) en toont welke juridische regels waar gelden. Als je het adres van het plangebied intypt of in het plangebied een prik op de kaart geeft, dan zoomt de kaart automatisch in op het plangebied. Naast de kaart worden de regels getoond die op de betreffende plek van toepassing zijn op.

Niet alle regels die van toepassing zijn op de locatie, hebben gevolgen voor het plan. Dit hangt af van de beoogde ontwikkeling. Ook kan het zijn dat in een specifiek deel van het plangebied andere regels gelden. Eén klik op de kaart geeft een goede indruk, maar geeft dus niet altijd een volledig overzicht. Check altijd het gehele gebied.

Als je de regels in samenhang met de kaart bekijkt, krijg je de juiste informatie. In de meeste gevallen is in de toelichting nadere uitleg te vinden.

In onderstaande tabel is per hoofdstuk uit de OVG opgenomen wat daar in hoofdlijn in wordt voorgeschreven. De verschillende typen regels zijn in kleur aangegeven: **instructieregels**, **omgevingswaarden** en **direct werkende regels**.

In Bijlage 1 bij dit document is een formulier opgenomen waarmee een omgevingsplan volledig aan de regels van de OVG kan worden beoordeeld; de zogenaamde snelscan.

Hoofdstuk OVG	Inhoud op hoofdlijn
Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen	
1.1 Inleidende bepalingen	Deze paragraaf bevat direct werkende regels over de opbouw en werking van de OVG.
1.2 Indieningsvereisten	Deze paragraaf bevat direct werkende regels (indieningsvereisten) voor verschillende regels en meldplichten.
Hoofdstuk 2 Watersysteem	
2.1 Omgevingswaarden en monitoring regionale waterkering en wateroverlast	Deze paragraaf bevat direct werkende regels , omgevingswaarden en instructieregels voor waterschappen van regionale waterkeringen en wateroverlast.
2.2 Instructieregels voor water	Deze paragraaf bevat instructieregels voor water bij: <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelingen: vrijwaringszone regionale waterkering, waterbergingsgebied, overstroombaar gebied. - Rangorde waterschaarste - Behoud waterbeheerprogramma - Legger bij waterstaatwerken en vrijstelling daarvoor - Peilbesluit
2.3 Activiteiten in water	Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor de volgende activiteiten in water: <ul style="list-style-type: none"> - Beheer zwemlocatie - Activiteiten met woonschip, vaartuig, ander drijvend voorwerp, haven en aanlegplaats - Activiteiten m.b.t. dempen oppervlaktewaterlichamen
Hoofdstuk 3 Ondergrond en bodem	
3.1 Grondwaterbeheer	Deze paragraaf bevat een direct werkende regel over grondwaterbeheer (oogmerk). Deze paragraaf bevat ook instructieregels voor grondwateronttrekkingen. Deze paragraaf bevat ook directwerkende regels voor activiteiten met kleine open bodemenergiesystemen en een meet- en informatieplicht voor open bodemenergiesystemen en grondwateronttrekking en -infiltratie.
3.2 Grondwaterbeschermingszone	Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor de grondwaterbeschermingszone (oogmerk). Deze paragraaf bevat ook instructieregels bij grondwaterbeschermingszones en Waterwingebieden voor de volgende onderwerpen: bescherming grondwater, parkeren Bethunepolder, (dier)begraafplaatsen, uitstrooivelden en de matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad. Deze paragraaf bevat ook directwerkende regels voor: <ul style="list-style-type: none"> - Activiteiten in het grondwaterbeschermingsgebied: plaatsen borden, opslag potentieel schadelijke stoffen, aanleggen buisleiding, aanbrengen van meststoffen, diepinfiltratie, bodemenergiesystemen, horizontaal gestuurde boring, (buitengebruikstelling van) boorputten, aardgas- en buisleidingen, funderingswerken, verwijderen heipalen, lozen afstromend hemelwater, aanleggen parkeerplaats

Hoofdstuk OVG	Inhoud op hoofdlijn
	<ul style="list-style-type: none"> - Activiteiten in het waterwingebied: bestrijdingsmiddelen, glyfosaat, milieubelastende activiteiten, schadelijke stoffen, werkzaamheden in de bodem, schuin boren, uitloogbare materialen, parkeerterreinen, evenementen, gewasbeschermingsmiddelen, biociden. Hiervoor worden verboden en ook vrijstellingen genoemd. - Activiteiten in de boringsvrije zone: boorputten, funderingswerken, energietoevoeging/-onttrekking, open bodemenergiesystemen en horizontaal gestuurde boringen.
3.3 Grondwaterverontreiniging	<p>Deze paragraaf bevat een direct werkende regel over grondwaterverontreiniging (oogmerk).</p> <p>Deze paragraaf bevat ook instructieregels voor gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreiniging.</p> <p>Deze paragraaf bevat ook direct werkende regels voor activiteiten met betrekking op grondwatersanering en onderzoek naar grondwaterverontreiniging met een onaanvaardbaar gezondheidsrisico.</p>
3.4 Grondverzet en rommelterrein	<p>Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor grondverzet en rommelterreinen (oogmerk).</p> <p>Deze paragraaf bevat ook direct werkende regels voor grondverzet en rommelterreinen: een verbod op rommelterreinen, zorgplichten en vrijstellingen voor specifieke gevallen, en een meldplichten voor ophogen of egaliseren van agrarisch gebruikte weide- en akkerpercelen.</p>
3.5 Gesloten stortplaats	<p>Deze paragraaf bevat direct werkende regels (zorgplicht) voor activiteiten bij gesloten stortplaatsen.</p>
Hoofdstuk 4 Bereikbaarheid en mobiliteit	
4.1 Bereikbaarheid	<p>Deze paragraaf bevat instructieregels voor bereikbaarheid, het OV-netwerk, het provinciaal bereikbaarheidsnetwerk en het regionale fietsnetwerk.</p>
4.2 Provinciale weg	<p>Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor de provinciale weg (oogmerk en aanwijzing).</p> <p>Deze paragraaf bevat ook instructieregels voor bouwwerken bij de provinciale weg.</p> <p>Deze paragraaf bevat ook direct werkende regels voor de volgende activiteiten bij provinciale wegen: belemmerende objecten, uitstekende beplanting, uitwegen, kabels, leidingen, borden en vergelijkbare objecten, standplaatsen, verkooppunten en evenementen.</p>
4.3 Lokale spoorweg	<p>Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor spoorwegen (oogmerk en aanwijzing).</p> <p>Deze paragraaf bevat ook instructieregels voor lokale spoorwegen: beperkingengebied en hinder.</p>

Hoofdstuk OVG	Inhoud op hoofdlijn
	Deze paragraaf bevat ook direct werkende regels voor activiteiten bij lokale spoorwegen.
4.4 Vaarweg	Deze paragraaf bevat direct werkende regels over vaarwegen (oogmerk) en vaarwegbeheer (toedeling onderhoud, bediening en vaarplicht). Deze paragraaf bevat ook directwerkende regels over de volgende activiteiten bij vaarwegen: activiteiten in het beperkingengebied en ontgassen.
4.5 Luchthavens	Deze paragraaf bevat instructieregels over luchtvaartterreinen en buffer luchtvaartterreinen.
4.6 Externe veiligheid basisnet	Deze paragraaf bevat nog geen regels.
4.7 Geluid provinciale weg	Deze paragraaf bevat direct werkende regels over geluidsplafonds bij provinciale wegen (oogmerk en aanwijzing). Deze paragraaf bevat ook instructieregels voor de geluidscontour van provinciale wegen (binnenwaarden geluid en geluidsbelasting op de gevel)
4.8 Ontgrondingen voor infrastructuur en waterstaatswerken	Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor ontgrondingen voor infrastructuur en waterstaatswerken (oogmerk, vrijstellingen en afwijkingen)
Hoofdstuk 5 Energie	
5.1 Wind, zon en biomassa	Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor nieuwe functies voor energie (toepassingsbereik en afwijking van instructieregel). Deze paragraaf bevat ook instructieregels voor kleine windturbines, windenergielocaties, zonnevelden en energie uit biomassa.
5.2 Transformatorstation	Deze paragraaf bevat directwerkende regels voor een transformatorstation.
5.3 Energietoets	Deze paragraaf bevat een instructieregel voor nieuwe functies die tot een overbelasting van de elektriciteitsinfrastructuur kunnen leiden.
Hoofdstuk 6 Natuur	
Afdeling 6.1 Natuurnetwerk Nederland, Groene contour en Weidevogelkerngebieden	Deze paragraaf bevat direct werkende regels over het NNN, Groene contour en weidevogelkerngebieden (oogmerk). Deze paragraaf bevat ook instructieregels ter bescherming van het NNN, de groene Contour en het weidevogelkerngebied. Deze paragraaf bevat ook directwerkende regels voor activiteiten die betrekking hebben op compensatie van het NNN en de Groene contour.
6.2 Houtopstanden en beschermde kleine landschapselementen	Deze paragraaf bevat directwerkende regels voor activiteiten bij houtopstanden en kleine landschapselementen. Deze paragraaf bevat ook een instructieregel voor de bescherming van waardevolle houtopstanden - oude bosgroeiplaatsen.
6.3 Faunabeheer en wildbeheer	Deze paragraaf bevat direct werkende regels over de begrenzing en samenstelling van de fauna- en

Hoofdstuk OVG	Inhoud op hoofdlijn
	wildbeheereenheid en algemene regels over het faunabeheerplan.
6.4 Flora- en fauna activiteiten	Deze paragraaf bevat directwerkende regels voor activiteiten met betrekking tot bestrijding van paarvormende en/of schadeveroorzakende ganzen, veldmuizen en andere soorten, een vrijstelling in verband met asbestsanering en bescherming van het Ganzenrustgebied
6.5 Invasieve exoten, bestrijding Aziatische duizendknoop	Deze paragraaf bevat direct werkende regels ter bestrijding van de Aziatische duizendknoop
Hoofdstuk 7 Cultuurhistorie en landschap	
7.1 Cultuurhistorie	Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor het UNESCO werelderfgoed (oogmerk en aanwijzing) en cultuurhistorische hoofdstructuur. Deze paragraaf bevat ook instructieregels voor instandhouding en versterking van het werelderfgoed en beschermen en benutten van de cultuurhistorische hoofdstructuur. Er is een uitzondering op het verstedelijkingsverbod opgenomen voor Historische buitenplaatszone en Militair erfgoed.
7.2 Kwaliteit landschap	Deze paragraaf bevat instructieregels voor de kwaliteit van het landschap en aardkundige waarden. Deze paragraaf bevat ook directwerkende regels voor activiteiten die het landschap kunnen schaden, specifiek voor: <ul style="list-style-type: none"> - Borden - Spandoeken - Vlaggen - Informatiezuilen - Met bovenstaande vergelijkbare objecten
Hoofdstuk 8 Landbouw	
8.1 Agrarisch bedrijf	Deze paragraaf bevat instructieregels voor agrarische bedrijven. Er gelden specifieke instructieregels voor: <ul style="list-style-type: none"> - Landbouwstabiliseringsgebied - Geitenhouderijen - Glastuinbouw
8.2 Bodembewerking veengebied	Deze paragraaf bevat een instructieregel voor bodembewerking in het veenweidegebied.
Hoofdstuk 9 Wonen, werken en recreëren	
9.1 Stedelijke functies in landelijk gebied	Bevat direct werkende regels (oogmerk en de locatie) voor het landelijk gebied. Hier geldt een verstedelijkingsverbod. Deze paragraaf bevat ook instructieregels onder welke voorwaarden een uitzondering op het verstedelijkingsverbod kan worden gemaakt.
9.2 Stedelijke functies in stedelijk gebied	Bevat direct werkende regels (oogmerk en de locatie) voor het stedelijke gebied. Hier geldt geen verstedelijkingsverbod, maar voor verstedelijking worden wel voorwaarden genoemd. Het artikel geeft specifieke instructieregels voor bedrijventerreinen, kantoren, detailhandel en Seveso-inrichtingen.

Hoofdstuk OVG	Inhoud op hoofdlijn
9.3 Recreëren	Deze paragraaf bevat instructieregels voor bovenlokale dagrecreatieterreinen en recreatiezones.
9.4 Stiltegebied	Deze paragraaf bevat direct werkende regels (oogmerk en aanwijzing), instructieregels en directwerkende regels voor activiteiten in het stiltegebied.
Hoofdstuk 10 Uitvoering en procedures	
10.1 Schadevergoeding	Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor schadevergoedingen: <ul style="list-style-type: none"> - Nadeelcompensatie - Faunaschade
10.2 Coördinatie uitvoering en handhaving	Deze paragraaf bevat direct werkende regels voor uitvoering en handhaving.
10.3 Overgangsbepalingen	Deze paragraaf bevat direct werkende regels : het overgangsrecht voor lopen procedures, handhavingzaken, meldingen en kennisgevingen, aanpassingen omgevingsplan en enkele specifieke gevallen.
10.4 Slotbepalingen	Deze paragraaf bevat direct werkende regels over de citeertitel van de OVG.

1.4 Flexibiliteit in de regels

In de OVG staan veel regels. Binnen deze regels is gezocht naar flexibiliteit. De verschillende mogelijkheden van flexibiliteit in de OVG worden hier toegelicht.

De OVG bevat de volgende regels met flexibiliteit:

1. voor instructieregels (bij omgevingsplannen):
 - a. instructieregels met flexibiliteit,
 - b. ontheffing instructieregels; en
 - c. experimenten en innovatie.
2. voor directwerkende regels (bij activiteiten):
 - a. verbod, verbod met vergunning, verbod met melding, maatwerkvoorschriften, maatwerkregels; en
 - b. hardheidsclausule.

1a Instructieregels met flexibiliteit

Een instructieregel kan afwegingsruimte bieden. Bijvoorbeeld: een regel mag geen activiteit mogelijk maken die tot onevenredige aantasting leidt. Ook kan een instructieregel voorwaarden bevatten, waarmee kan worden afgeweken van een instructieregel.

1b Ontheffing instructieregels (art. 1.6)

Gemeenten en waterschappen kunnen bij Gedeputeerde Staten (GS) een ontheffing van een instructieregel aanvragen. GS kunnen op basis van een integrale afweging van provinciale belangen ontheffing verlenen in situaties waarbij de uitoefening van een taak of bevoegdheid onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot het belang dat met de regel wordt gediend.

Daarvan kan sprake zijn als ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving redelijkerwijs niet waren te voorzien. Een ontheffing kan bijvoorbeeld worden toegepast als ontwikkelingen met behulp van maatwerkoplossingen of innovatieve initiatieven in overeenstemming worden gebracht met de belangen die met de regel worden beoogd. Een ontheffing kan ook worden toegepast als er een integrale afweging is gemaakt over het totaal aan provinciale belangen. Bijvoorbeeld als blijkt dat een bepaald plan of project positief bijdraagt aan de fysieke leefomgeving en een aantal provinciale belangen, maar dat één provinciaal belang een belemmering vormt voor de realisatie van zo'n plan of project.

Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden om het oorspronkelijk beoogde doel of belang te beschermen waarop de instructieregel betrekking heeft

Tip: Bereid een ontheffing voor in overleg met de provinciale accounthouder van jouw gemeente.

1c Experimenten en innovatie (art. 1.7 en 9.4)

In uitzonderlijke gevallen kan in het kader van een experiment of innovatie van instructieregels worden afgeweken met een ontheffing als:

- projecten die aantoonbaar verbetering van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving opleveren niet kunnen worden gerealiseerd onder de geldende regelgeving; en
- door een gemeente(n) of waterschap(pen) en provincie een gezamenlijk kader en daarbij behorende werkwijze is vastgesteld; of
- er sprake is van nieuwe technologische ontwikkelingen.

Eiland van Schalkwijk binnen gemeente Houten is een experimenteergebied waarvoor in de OVG een afzonderlijk artikel (art. 9.4) is opgenomen dat ruimte biedt om van het verstedelijkingsverbod af te wijken.

Om als gemeente voor deze flexibiliteitsregeling in aanmerking te komen is provinciaal overleg noodzakelijk.

2a. Flexibiliteit in verbod met vergunning, verbod met melding, maatwerkvoorschriften, maatwerkregels

De OVG bevat enkele flexibiliteitsbepalingen. Het gaat bij een flexibiliteitsbepaling om een uitzondering op een vergunningplicht (een verbod) of een andere regel die in de OVG is opgenomen.

De provincie kan maatwerkvoorschriften stellen om voor een concrete situatie af te wijken van een regel die in de OVG is opgenomen. Een maatwerkvoorschriften kan een nadere detaillering, aanvulling of andere afwijking van de regel bevatten. Met een maatwerkvoorschrift kan het bevoegd gezag regels in een situatie specifiek maken. Het stellen van maatwerkvoorschriften is alleen mogelijk als de OVG dat bepaalt.

Voorbeeld maatwerkvoorschrift OVG:

Bijlage VIII Specifieke eisen kabels en leidingen

A. Ontgravingen

- a. In het beperkingengebied beheer provinciale wegen wordt niet gewerkt in de tijdvakken 6.00 - 9.00 uur en 15.00 - 19.00 uur in verband met de ochtend- en avondspits.

Bij maatwerkvoorschrift kan van deze venstertijden worden afgeweken.

In dit voorbeeld bepaalt de OVG dat bij maatwerkvoorschrift van de (venster)tijden voor ontgravingen aan provinciale weg kan worden afgeweken.

De provincie stelt een maatwerkvoorschrift op in een apart maatwerkbesluit. Op dit besluit is de reguliere procedure van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Als de provincie het maatwerk opneemt in een vergunningvoorschrift, geldt de procedure van de omgevingsvergunning.

Het kan daarnaast ook zijn dat de OVG een verbod bevat voor het verrichten van een bepaalde activiteit. Dit verbod bevat dan de hoofdregel dat een activiteit niet verricht mag worden. De OVG kan een uitzondering op deze hoofdregel bevatten, namelijk als het verbod is gekoppeld aan een vergunningplicht. De activiteit mag dan niet verricht worden, tenzij een omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Je ziet dit bijvoorbeeld terug in artikel 2.37 onder a van de OVG. In artikel 2.37 onder a van de OVG wordt namelijk bepaald dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning een vaartuig, ligplaats te laten nemen, te ankeren, af te meren of anderszins in, op of vlak boven een water te plaatsen of te houden.

2b. Hardheidsclausule (art. 1.8)

In de OVG is een hardheidsclausule opgenomen die het mogelijk maakt om van directwerkende regels af te wijken als die tot een onvoorzien of onredelijk benadelend gevolg zou leiden voor de degene die de activiteit wil verrichten.

Tip: Bespreek met de provincie of toepassing van de hardheidsclausule tot de mogelijkheid behoort.

Deel 2: Samenwerking gemeenten - provincie Utrecht

Naast kennis over de provinciale regelgeving (deel 1 van deze handreiking) is deel 2 van deze handreiking gericht op (nieuwe manieren van) samenwerking. Daarbij wordt zowel gekeken naar begeleiding van gemeentelijke plannen als naar initiatieven uit de samenleving.

De Omgevingswet bundelt alle wetten voor de leefomgeving en brengt thema's bij elkaar. Dat vraagt om samenwerking in de 'keten' ofwel met andere overheden: landelijk, provinciaal, en lokaal. Maar ook in de regio met andere overheden en externe partijen. Dat betekent ook aanpassing van werkprocessen en afstemming tussen betrokken partijen. Goede communicatie hierover is essentieel. Een belangrijke rol in de uitvoering van het Omgevingsrecht ligt bij de gemeente.

2.1 Samenwerkingsafspraken in de regio

In 2022 zijn de regionale samenwerkingsafspraken Omgevingswet voor de provincie/regio Utrecht vastgelegd in een intentieovereenkomst. De meeste afspraken betreffen Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH). Enkele afspraken betreffen ook plannen en initiatieven in de leefomgeving:

- Elke partij gebruikt het DSO-LV als basis voor samenwerking onder de Omgevingswet.
- Voor een robuuste samenwerking maakt elke partij gebruik van de Samenwerkingsfunctionaliteit (SWF) DSO-LV voor het behandelen van vergunningaanvragen en andere verzoeken. Adviesverzoeken van het bevoegd gezag (in de rol van initiator) aan ketenpartners worden verstuurd via de SWF van het DSO.
- Ten behoeve van het omgevingsoverleg¹ worden afspraken gemaakt die per ketenpartner bestaan uit een screeningslijst met activiteiten waarvoor de betreffende ketenpartner wil worden uitgenodigd voor een omgevingsoverleg. Als een dergelijke lijst ontbreekt besluit het bevoegd gezag zelfstandig.
- De aanwezigheid van partijen bij de omgevingsoverleggen blijft maatwerk. Bij twijfel doet het bevoegd gezag navraag bij de betreffende ketenpartner.
- Partijen informeren elkaar over de ontvangst van een vergunningaanvraag of een melding wanneer hij/zij vermoedt dat deze aanvraag/melding relevant is voor andere ketenpartners/bevoegd gezagen.

Met deze samenwerkingsafspraken als uitgangspunt, is in de volgende paragrafen nadere uitwerking gegeven aan de samenwerking tussen gemeenten en provincie.

2.2 Bij welke gemeentelijke plannen wil de provincie betrokken worden?

2.2.1 Algemeen

Gemeenten publiceren hun Omgevingsvisie, Omgevingsplannen (OP) en (een deel van) hun Omgevingsvergunningen voor Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (Bopa's) en Binnenplanse omgevingsplanactiviteiten (Opa's) in het DSO.

Provincie Utrecht wil graag betrokken worden bij de volgende gemeentelijke plannen:

1. Omgevingsvisie;
2. Programma's (in specifieke gevallen);
3. Omgevingsplan(wijzigingen);
4. Bopa's met Advies (en Instemming) en waarbij provinciale belangen spelen en instructieregels uit de OVG van toepassing zijn; en
5. Opa's met Advies (en Instemming).

Ad 1 Omgevingsvisie

¹ Overleg vormgegeven door gemeente voorafgaand aan formele procedure, zoals vooroverleg, bilateraal overleg, omgevingstafel, e.d.

Zelfbindende visie waarbij het de haalbaarheid vergroot als de ambities van gemeenten en provincie op elkaar aansluiten en strijdigheden op voorhand worden gesignaleerd en besproken. De gemeente betreft de provincie bij de opstelling van het plan. Voor provincies zijn de Provinciale Omgevingsvisie en de bijbehorende programma's het uitgangspunt.

Ad 2 Programma's

Provinciaal beleid en regels kunnen relevant zijn voor gemeentelijke programma's. Gedacht kan hierbij worden aan gezamenlijke ambities maar ook de relatie met het Omgevingsplan waarbij wordt gewerkt met een dynamische beleidsregel. Als in het Omgevingsplan wordt gewerkt met een dynamische beleidsregel die verwijst naar een (toekomstig op te stellen) programma's wenst de provincie in ieder geval bij de totstandkoming van dat programma betrokken te worden.

Ad 3 Omgevingsplan(wijzigingen)

Het(de) omgevingsplan(wijziging) moet aansluiten op de regelgeving van de provincie. De instructieregels uit de OVG, instructies, relevante projectbesluiten en voorbeschermingsregels moeten verwerkt worden in het Omgevingsplan. De provincie wordt graag vroegtijdig betrokken in het proces om eventuele aandachtspunten mee te geven. Zo kan de kans op zienswijzen en interventies zoveel als mogelijk worden beperkt.

Een omgevingsplan kan naar (nog te maken) programma's verwijzen en dus dynamische beleidsregels bevatten. Provincie Utrecht wil graag meekijken bij de opstelling van deze programma's om strijdigheid met het provinciaal beleid te voorkomen.

Ad 4 Buitenplanse Omgevingsplanactiviteiten

Een Bopa kan alleen worden verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Instructieregels, reactieve interventies, instructies, relevante projectbesluiten en voorbeschermingsregels gelden als beoordelingsregels voor de vergunningverlening bij gemeente.

In een aantal gevallen is de consultatie wettelijk geregeld en hebben de provincies adviesbevoegdheid en instemmingsrecht. Naast de Bopa's die de gemeenten verplicht aan de provincie voorleggen omdat Advies en Instemming gevraagd moet worden, wil Provincie Utrecht betrokken worden bij Bopa's waarbij provinciaal belang aan de orde is. De gemeenten hebben geen wettelijke verplichting om deze plannen aan de provincie voor te leggen. Als provincie Utrecht willen we deze plannen graag zien zoals is aangegeven in subparagraaf 2.2.3 van deze handreiking.

Ad 5 Binnenplanse Omgevingsplanactiviteiten

Op de Opa's zijn de instructieregels niet van toepassing. De aanvraag past in het Omgevingsplan en de gemeente handelt de vergunningsaanvragen af. De provincie heeft alleen een rol vanuit Advies en Instemming. Dat kan bijv. bij nieuwbouw of sloop waarbij flora & fauna- of natura 2000- activiteiten een rol spelen. Let op: er kunnen wel projectbesluiten, voorbeschermingsregels en instructies van toepassing zijn.

2.2.2 Advies en Instemming

De Omgevingswet schrijft voor dat gemeenten in bepaalde gevallen advies en instemming moet vragen aan de provincie, voordat een vergunning voor een Bopa verleend wordt. Daarnaast biedt de wet de mogelijkheid dat Gedeputeerde Staten (GS) gevallen aanwijst waarvoor verplicht advies (met instemming) bij hen gevraagd moet worden. Dit geldt voor vooraf aangewezen gevallen van een provinciaal belang. Het provinciaal belang moet in een openbaar gemaakt document kenbaar zijn gemaakt zoals bijvoorbeeld in de Omgevingsvisie Provincie Utrecht. Provincie Utrecht maakt vooralsnog geen gebruik van het adviesrecht en de instemmingsbevoegdheid m.b.t. instructieregels in de OVG. Dat betekent niet dat de provincie nooit betrokken wil worden bij Bopa's als er provinciale belangen van toepassing zijn (zie 2.2.3).

Advies en instemming is echter een redelijk zwaar instrument, waarbij de gemeente de aanvraag omgevingsvergunning moet weigeren als geen instemming is gegeven. Van het advies dat wordt verleend kan

de gemeente gemotiveerd afwijken. Het risico bestaat dan dat er geen instemming door de provincie wordt verleend op de ontwerpbeschikking van de gemeente.

Bij de volgende activiteiten, die bij de gemeente worden aangevraagd, is de gemeente verplicht om advies en instemming (tenzij anders is vermeld) te vragen bij de provincie (zie artikel 4.25 Omgevingsbesluit):

- Elke activiteit waarvoor een vergunningsplicht in de omgevingsverordening geldt (PU, team VVN, BEM, TBO)
- Rijksmonumentenactiviteit buiten bebouwde kom en als het gaat om een (voorbeschermd) provinciaal monument (PU, team CER heeft alleen adviesrecht)
- Ontgrondingsactiviteit m.b.t. buiten de rijkswateren, waarbij minder dan 100.000 m³ in situ wordt ontgraven (gemandateerd aan de RUD)
- Natura 2000- of Flora- en fauna-activiteit (PU, team VVN)
- Milieubelastende activiteit m.b.t. open bodemenergiesysteem, IPPC-installatie voor het afvangen van CO₂-stromen voor geologische opslag en het aanleggen of exploiteren van een mijnbouwwerk voor het opslaan van afvalstoffen die van buiten het mijnbouwwerk afkomstig zijn of van gevaarlijke stoffen (gemandateerd aan de RUD)
- Wateractiviteit m.b.t. wateronttrekkingsactiviteiten voor industriële toepassingen van meer dan 150.000 m³/jaar water of voor de openbare drinkwatervoorziening (gemandateerd aan de RUD)
- Beperkingengebiedactiviteit m.b.t. een lokale spoorweg of een burgerluchthaven van regionale betekenis (gemandateerd aan de RUD).

De verzoeken om advies en instemming worden door de gemeente via de Samenweringsfunctionaliteit (SWF) van het DSO aangeboden en komen automatisch binnen bij Provincie Utrecht (PU, team VVN of team CER) of bij de Regionale uitvoeringsdienst (RUD). Zij geven advies en verlenen instemming namens GS. Er zijn regionale samenwerkafspraken gemaakt waarin de behandeltermijnen zijn afgesproken.

Het advies en het besluit over de instemming of onthouding daarvan moeten goed gemotiveerd zijn. Het geven van instemming betekent dat er geen separate vergunningsaanvraag op dit punt meer aangevraagd hoeft te worden bij de provincie; deze is automatisch verleend.

2.2.3 Bij welke Bopa's wil Provincie Utrecht betrokken worden?

Provincie Utrecht wil graag meedenken bij plannen (Bopa's) van gemeente waarbij provinciale belangen aan de orde zijn, omdat deze moeten voldoen aan de instructieregels. Hierbij denkt de provincie in ieder geval aan plannen waarbij één van de volgende gevallen van toepassing is:

1. Stringent beleid. Denk aan regelgeving met betrekking tot o.a.:
 - a. Bodem en Water (als leidend principe bij planvorming);
 - b. NNN, groene contour, weidevogelkerngebied, ganzenrustgebied en waardevolle houtopstanden en oude boskernen;
 - c. Unesco Werelderfgoed;
 - d. Verstedelijkingsverbod.
2. Kwalitatieve afweging (motivering noodzakelijk). Denk aan:
 - a. Behoud van kernkwaliteiten landschap en landschappelijke inpassing;
 - b. Behoud of benutten van cultuurhistorische waarden;
 - c. Behoud of versterking van kwaliteit en vitaliteit Landelijk gebied.
 - d. Locaties genoemd in het Provinciaal Programma Wonen en Werken. Hierbij spelen o.a. de volgende beleidsthema's een rol: Groen Groeit Mee, mobiliteit, gezondheid.
3. Overige plannen, waarbij:
 - a. De historie van het plan of politieke gevoeligheid aan de orde is;
 - b. Er kansen zijn met betrekking tot provinciale belangen. Denk aan: ambities in de Provinciale Omgevingsvisie of Programma's, subsidieregelingen of projecten of initiatieven waarover eerder contact is geweest met de provincie;
 - c. De initiatiefnemer verzoekt om contact met de provincie;
 - d. Contact met Provincie Utrecht tot meerwaarde kan leiden of advies gewenst is;

- e. Er twijfel is of provinciaal beleid van toepassing is.

Naar verwachting spelen provinciale belangen bij veel van de gemeentelijke ruimtelijke ontwikkelingen geen of in zeer beperkte mate een rol. Als dit het geval is, kunnen deze door de gemeente afgehandeld worden zonder de provincie te betrekken. Bij plannen die andere provinciale belangen raken dan hierboven genoemd (bijv. provinciale wegen, lokale spoorwegen, recreatiezone, stiltelgebied) beoordeelt de gemeente of overleg en eventueel advies nodig is. Als de gemeente er bij dit soort plannen voor kiest om de provincie vroegtijdig te betrekken, kan dit in een latere fase tot snellere advisering of besluitvorming leiden. Hiermee hoopt de provincie juridische stappen (zienswijzen, bezwaar en beroep, reactieve interventies of instructies) achteraf te voorkomen. En voor de Bopa's waarbij Advies en Instemming van toepassing is kan vroegtijdig overleg resulteren in een positief advies met instemming.

2.3 Omgevingsoverleg

Wanneer wil de provincie betrokken worden bij informele voorbereiding en procedures? Afhankelijk van het instrument, de impact, de complexiteit en de aanwezigheid van provinciale belangen en ambities is provinciale betrokkenheid in een vroeg stadium wenselijk. Het gevolg is dat kansen benut en conflicten voorkomen kunnen worden en een bijdrage aan de voortgang van het plan of initiatief geleverd kan worden.

Alle Omgevingsvisies, Omgevingsplanwijzigingen, relevante Programma's, Bopa's, die provinciale belangen raken of waar Advies en instemming van toepassing is en Opa's waarop Advies en Instemming van toepassing is worden gecheckt op provinciaal beleid en worden in principe besproken in omgevingsoverleg. In alle gevallen is het raadzaam om de accounthouder van uw gemeente hiervan op de hoogte te houden via het (regulier) overleg of via het Coördinatiepunt GPI. Soms is het handig om al voor een evt. intaketafel afspraken te maken over de betrokkenheid van de provincie bij een plan of initiatief. Omgekeerd houden wij de gemeenten op de hoogte van wijzigingen in het provinciaal beleid.

Voor in ieder geval het omgevingsplan en de Bopa's – zoals hierboven beschreven - vindt de provincie overleg zelfs noodzakelijk. Via 'regels op de kaart' in het omgevingsloket (zie 1.3.2) kan gecheckt worden welke regels van toepassing zijn. Daarnaast kan de zogenaamde snelscan (zie bijlage 1 en de toelichting in 2.4) helpen om de onderwerpen in beeld te brengen, die van toepassing zijn op een plan.

De provincie zal niet deelnemen aan een omgevingstafel als blijkt dat:

- Instemming, ook niet na planaanpassing, redelijkerwijs niet zal worden gegeven.
- Er sprake is van een zware onderzoeks- en motiveringslast waaraan nog geen invulling is gegeven (bijv. bij NNN of NHW).

In deze gevallen vinden wij bilateraal overleg tussen gemeente en provincie constructiever. Ook bij twijfel over de kansrijkheid van een initiatief kan de gemeente contact opnemen met hun accounthouder van team GRO.

2.4 Snelscan provinciale regelgeving

In de bijlage 1 is een scan opgenomen waarmee de regelgeving uit de omgevingsverordening kan worden gecheckt. Dit geeft inzicht in de betrokkenheid van provincie Utrecht bij onderwerp in de fysieke leefomgeving.

Door in de snelscan de regels aan te kruisen die voor een plan van toepassing zijn, wordt een overzicht gegeven van de thema's die voor de provincie van belang zijn. Op grond hiervan wordt inzichtelijk welke regels van toepassing zijn en kan bepaald worden of contact met de provincie aangeraden wordt, verplicht is of niet nodig is. Als je ook na het invullen van de scan niet zeker bent of provinciale betrokkenheid bij het omgevingsoverleg of de verdere procedure van een plan of initiatief wenselijk is, is het goed om dit te overleggen met de provinciale accounthouder (team GRO) van uw gemeente.

Naast instructieregels in de Omgevingsverordening kunnen er voorbeschermingsregels gelden en kan Advies en Instemming van toepassing zijn. Ook hier moet rekening mee gehouden worden en de regels vind je in de scan. De regels over activiteiten in de scan worden als aandachtspunt meegegeven, omdat deze in een latere

fase tot een noodzakelijke vergunningsaanvraag kunnen leiden. Dit inzicht kan leiden tot aanpassing van een plan waardoor geen vergunning nodig is. Of het kan tijd besparen als bekend is dat onderzoek dat nodig is en hiermee tijdig gestart kan worden; denk aan langdurend flora- en faunaonderzoek.

Hoe zie ik snel welke regels uit de OVG gelden voor mijn plan?

Omgevingsloket → Regels op de kaart → Omgevingsverordening provincie Utrecht → locatie aanklikken (prik op de kaart) → alle regels die van toepassing zijn op het plangebied worden weergegeven.

Dit vraagt nog een selectie van de regels die voor het betreffende plan van toepassing zijn.

2.5 Informatiedeling

In de regionale samenwerking hebben we afspraken gemaakt over informatiedeling via de Samenwerkingsfunctionaliteit van het DSO-LV (SWF). Graag ontvangen wij via die weg gemeentelijke plannen. Hierop is ons interne werkproces ingericht. Voor noodgevallen staat de mailbox van het Coördinatiepunt Gemeentelijke Plannen en Initiatieven (CP GPI) open voor het toezenden van plannen en initiatieven. De mailbox van het coördinatiepunt gemeentelijke plannen en initiatieven (CP GPI) is te bereiken via: Coördinatiepunt.gemeentelijke.plannen.initiatieven@provincie-utrecht.nl.

Mochten de gemeentelijke werkprocessen nog niet ingericht zijn op de SWF, biedt deze mogelijkheid de garantie dat plannen voorgelegd kunnen worden aan de provincie. De provincie gaat ervan uit dat het werken via de SWF zo spoedig mogelijk wordt ingeregeld in het zaakstelsel van de gemeenten. Overigens staat ook nog tijdelijk de mogelijkheid om via de TAM-IMRO (Tijdelijke alternatieve maatregel-Informatiemodel Ruimtelijke Ordening) en de bestaande voorziening Ruimtelijke Plannen het omgevingsplan te wijzigen open voor urgente gebiedsontwikkelingen.

Als je geen ontvangstbevestiging krijgt, check dan bij het Coördinatiepunt GPI of het plan binnengekomen is door een mail te sturen naar bovengenoemd mailadres.

In de onderstaande tabel is per plan en planfase aangegeven hoe en wanneer Provincie Utrecht benaderd wil worden en welk juridisch instrument ter beschikking staat.

Soort plan	Status	Wanneer en met welk doel werken we samen?	Documenten via
<i>Omgevingsvisie</i>	Startnotitie & participatie	Overleg gericht op (gezamenlijke) kansen en ambities en het voorkomen van strijdigheden.	SWF
	Concept	Overleg gericht op (gezamenlijke) kansen en ambities en het voorkomen van strijdigheden.	SWF
	Ontwerp	Zienswijze gericht op (gezamenlijke) kansen en ambities en het voorkomen van strijdigheden.	DSO-LV
	Vastgesteld	Gemeente zendt de vastgestelde Omgevingsvisie toe. Met elkaar gaan we het gesprek aan over de uitvoering (beleid, programma, omgevingsplan).	DSO-LV
<i>Programma (indien van toepassing)</i>	Participatie	Overleg gericht op (gezamenlijke) kansen en ambities. Daarnaast op het voorkomen van strijdigheden als wordt gewerkt met dynamische beleidsregel in het Omgevingsplan.	SWF
	Ontwerp	Zie Participatie. Ingeval strijdigheid met OVG niet kan worden uitgesloten: zienwijze	DSO-LV of SWF
	Vastgesteld	Gemeente zendt het vastgestelde programma toe. Als het programma leidt tot strijdigheid met instructieregels OVG kan instructie worden gegeven of een reactieve interventie bij het	DSO-LV of SWF

Soort plan	Status	Wanneer en met welk doel werken we samen?	Documenten via
		verwerken daarvan in een opvolgend Omgevingsplan.	
<i>Omgevingsplan (wijziging)</i>	Startnotitie/ uitgangspunten	Overleg vroegtijdig gericht op betrokkenheid in proces en begeleiding van goede doorwerking OVG in Omgevingsplan.	SWF
	Concept ontwerp	Zie startnotitie/uitgangspunten. Daarnaast vindt planbegeleiding plaats om zodoende strijdigheden te voorkomen.	SWF
	Ontwerp	Als strijdigheden met OVG zich voordoen wordt een zienswijze ingediend.	DSO-LV
	Vastgesteld	Als (gewijzigd) vastgesteld Omgevingsplan strijdigheden bevat kan provinciaal instrumentarium worden aangewend; Reactieve interventie, Instructie, Beroep.	Onverwijfde toezending: mailbox CP GPI Na bekendmaking: (>2 wkn na vaststelling) DSO-LV
<i>Bopa (uitgebreid)</i>	Omgevingsoverleg	Overleg waarbij strijdigheid met provinciale belangen en regels wordt voorkomen. Daarnaast denken wij graag mee over het realiseren van kansen en ambities.	SWF
	Ontwerp	Beoordelen van formele aanvraag en ontwerpbesluit aan de hand van de OVG. Als strijdigheden met OVG zich voordoen wordt een zienswijze ingediend.	DSO-LV of SWF
	Advies en instemming	Advies en instemming	DSO-LV
	Verleend	Beroep Instructie	DSO-LV
<i>Bopa (regulier)</i>	Advies en Instemming	Advies en Instemming	DSO-LV
	Verleend	Bezwaar en beroep	DSO-LV
<i>Opa</i>	Omgevings-overleg	Advies en instemming	DSO-LV, SWF
	Verleend		DSO-LV, SWF

Bijlage 1: Snelscan provinciale regelgeving

Scan Provinciale regelgeving m.b.t. plannen en initiatieven			
Toelichting:			
Regels per onderwerp	Artikelen in OVG	Regels van toepassing	Wanneer provincie Utrecht (PU) betrekken?
Instructieregels (OP en Bopa)			
Klimaatbestendig en waterrobuust			
Regionale keringen	2.12 + 2.14		regel van toepassing ► provincie betrekken
Wateroverlast	2.13		idem
Waterberging	2.15		idem
Overstroombaar gebied	2.16		idem
Zoetwatervoorziening (rangorde bij waterschaarste)	2.17 + 2.18		idem
Waterbeheerprogramma	2.19 t/m 2.24		idem
Grondwaterbeheer ³⁾ (grondwateronttrekking)	3.1 t/m 3.3		idem
Grondwaterbeschermingszone	3.5 t/m 3.10		idem
Grondwaterverontreiniging	3.65 + 3.66		idem
Duurzaam, gezond en veilig bereikbaar			
Bereikbaarheid	4.1 t/m 4.4		regel van toepassing ► provincie betrekken
Provinciale wegen	4.5 t/m 4.7		idem
Lokale spoorwegen	4.45 t/m 4.48		idem
Luchthavens	4.65 + 4.66		idem
Externe veiligheid (gereserveerd)	4.67		idem
Geluid Provinciale wegen	4.69 + 4.71		idem
Duurzame energie			
Windenergie	5.1 t/m 5.4		regel van toepassing ► provincie betrekken
Zonne-energie	5.1 + 5.2 + 5.5		idem
Biomassa	5.1 + 5.2 + 5.6 + 5.7		idem
Energietoets	5.10 + 5.11		idem
Toekomstbestendige natuur en landbouw			
NNN	6.1 t/m 6.3		regel van toepassing ► provincie betrekken
Groene contour	6.1 + 6.4 t/m 6.6		idem
Weidevogelkerngebied	6.7		idem
Houtopstanden (gereserveerd)	6.13		idem
Agrarisch bedrijf	8.1 t/m 8.6		idem
Bodembewerking veengebied	8.7		idem
Levend landschap, erfgoed en cultuur			

Regels per onderwerp	Artikelen in OVG	Regels van toepassing	Wanneer provincie Utrecht (PU) betrekken?
Werelderfgoed	7.1 t/m 7.6		regel van toepassing ► provincie betrekken
Cultuurhistorische hoofdstructuur	7.7 t/m 7.10		idem
Landschap	7.11		idem
Aardkundige waarden	7.12		idem
Vitale steden en dorpen en Stad en land gezond			
<i>Stedelijke functies in landelijk gebied</i>			regel van toepassing ► provincie betrekken
Verstedelijking en -verboden	9.1 t/m 9.3 + 9.5 + 9.7		idem
Ruimte voor experimenten - Eiland v. S.	9.4		idem
Recreatiewoning	9.8		idem
Bestaande stedelijke functie wijzigen of uitbreiden	9.9		idem
Kernrandzone	9.10		idem
Functiewijziging agrarisch bedrijf	9.11 t/m 9.13		idem
Uitbreiding wonen en bedrijven in LG	9.14 t/m 9.16a		idem
<i>Stedelijke functies in stedelijk gebied</i>			idem
Verstedelijking (woningbouw)	9.17		idem
Bedrijventerreinen	9.18		idem
Kantoren	9.19		idem
Detailhandel	9.20		idem
Seveso-inrichtingen (gereserveerd)	9.21		idem
Recreëren	9.22 + 9.23		idem
Stiltegebied	9.24 t/m 9.29+9.37		idem
Advies en Instemming (Bopa en Opa)			
In bepaalde gevallen moet de gemeente als bevoegd gezag advies met instemming aan de provincie vragen.			
Elke activiteit waarvoor een vergunningplicht geldt			altijd PU betrekken
Rijksmonumentenactiviteit buiten bebouwde kom en als het gaat om (voorbeschermd) provinciaal monument			altijd PU betrekken
Ontgrondingsactiviteit winterbed rijkswateren <100.000m ³			altijd RUD betrekken
Natura 2000 activiteit			altijd PU betrekken
Flora- en fauna-activiteit			altijd PU betrekken
Activiteit m.b.t. open bodemenergiesysteem			altijd RUD betrekken
Activiteit m.b.t. IPPC-installatie afvangen CO ₂ -stromen geologische opslag			altijd RUD betrekken
Mijnbouwactiviteiten			altijd RUD betrekken
Wateronttrekkingsactiviteiten voor industriële toepassing >150.000m ³ /jaar of voor openbare drinkwatervoorziening			altijd RUD betrekken

Regels per onderwerp	Artikelen in OVG	Regels van toepassing	Wanneer provincie Utrecht (PU) betrekken?
Beperkingengebiedactiviteit Lokaal Spoor			altijd PU betrekken
Voorbeschermingsregels (OP, Bopa en Opa)			
* Voorbeschermingsregels staan in het Voorbereidingsbesluit Omgevingsverordening provincie Utrecht 2023 (VBB)			
Verbod geitenhouderijen	VBB 3.1		niet toegestaan
Verbod meer dan één bouwlaag voor het stallen van dieren	VBB 3.2		niet toegestaan
Verboden in grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden	VBB 3.3 t/m 3.4		niet toegestaan
Verbod gebouwen en functiewijziging langs lokale spoorweg	VBB 3.5		niet toegestaan
Verbod aantasting uitzonderlijke universele waarde van UNESCO Werelderfgoed	VBB 3.6 + 3.7		niet toegestaan
Regels over activiteiten (Vergunningen)			
Klimaatbestendig en waterrobuust			
Beheer zwemwater (oppervlaktewater)	2.25 t/m 2.27		Let op: misschien vergunning nodig
Woonschepen, vaartuigen, andere drijvende voorwerpen, havens en aanlegplaatsen	2.28 t/m 2.44 + 10.19 + 10.20		idem
Dempen oppervlaktewaterlichaam	2.45 t/m 2.51		idem
Bodemenergiesystemen	3.4 t/m 3.4b		idem
Grondwaterbeschermingszone	3.11 en 3.12		idem
Waterwingebieden	3.13 t/m 3.26		idem
Grondwaterbeschermingsgebied	3.27 t/m 3.49 + 10.17 + 10.18		idem
Boringsvrije zone	3.50 t/m 3.64a		idem
Grondwatersanering	3.65+ 3.67 t/m 3.76		idem
Grondwaterverontreiniging	3.65 + 3.77 t/m 3.86		idem
Grondverzet en rommelterreinen	3.87 t/m 3.102		idem
Gesloten stortplaatsen	3.103 t/m 3.108		idem
Duurzaam, gezond en veilig bereikbaar			
Provinciale weg - Algemene bepalingen	4.5 + 4.6 + 4.8 t/m 4.13		idem
Provinciale weg - Uitweg	4.5+ 4.6 + 4.14 t/m 4.18		idem
Provinciale weg - Kabels, leidingen e.d.	4.5 + 4.6 + 4.19 t/m 4.28		idem

Regels per onderwerp	Artikelen in OVG	Regels van toepassing	Wanneer provincie Utrecht (PU) betrekken?
Provinciale weg - Borden e.d.	4.5 + 4.6 + 4.29 t/m 4.34		idem
Provinciale weg - Standplaats en verkooppunt	4.5 + 4.6 + 4.35 t/m 4.38		Idem
Provinciale weg - Evenement	4.5 + 4.6 + 4.39 t/m 4.44		Idem
Lokale Spoorweg	4.45+4.46+4. 49 t/m 4.51		Idem
Vaarweg en vaarwegbeheer	4.52 t/m 4.61		idem
Veiligheid rond basisnet	4.68		idem
Geluidsproductieplafond	4.69 + 4.70		idem
Ontgrondingen	4.72 t/m 4.74		idem
Duurzame energie			
Transformatorstation	5.8 + 5.9		idem
Toekomstbestendige natuur en landbouw			
Compensatie NNN en groende contour	6.8 t/m 6.12		idem
Houtopstanden	6.14 t/m 6.21		idem
Kleine landschapselementen	6.22 t/m 6.28		idem
Flora- en fauna-activiteiten	6.42 t/m 6.58		idem
Schadevergoeding faunaschade	10.6 + 10.7		idem
Invasieve exoten (incl. duizendknoop)	6.59 t/m 6.63		idem
Levend landschap, erfgoed en cultuur			
Landschap (borden e.d.)	7.13 t/m 7.17		idem
Stad en land gezond			
Varend ontgassen	4.62 t/m 4.64		idem
Stiltegebieden	9.24 t/m 9.26 +9.30 t/m 9.36		idem